

Kultura i turystyka finansowana ze środków Unii Europejskiej wspierająca gospodarkę Warmii i Mazur

Dr Małgorzata Sikora-Gaca

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Część I

Diagnoza społeczno-gospodarcza

Diagnoza społeczno-gospodarcza

☐ Województwo warmińsko-mazurskie zamieszkuje **1.405.359 mieszkańców** przy czym **60,3%** z nich to **osoby w wieku produkcyjnym**

Przy planowaniu działań projektowych na lata 2021-2027, uwzględniających m.in. specyfikę rynku pracy i otoczenia należy zwrócić uwagę na:

- ✓ **osoby w wieku produkcyjnym mobilnym**, a więc **18-44 lata** (64,8% K; 59,1% M),
- ✓ **Osoby w wieku poprodukcyjnym**, których ogółem jest w województwie 21,6% (28,2% K; 14,6% M),
- ✓ **Liczną populację kobiet w wieku poprodukcyjnym** – 28,2%*

{*samotne kobiety w wieku poprodukcyjnym stanowią 13,7% populacji, mężczyźni zaledwie 2,9%}

Diagnoza społeczno-gospodarcza

- ✓ **16,5%** populacji posiadającą tylko wykształcenie podstawowe ukończone i 3,6% populacji posiadającej wykształcenie podstawowe nieukończone; **12,3%** populacji wykluczonej cyfrowo,
- ✓ Fakt, że **27,9%** populacji z przedziału wiekowego **19-24 lata** podnosi kwalifikacje na studiach wyższych (K praktycznie tyle samo co M),
- ✓ **Kwestię niedostosowania w zakresie dostępności dla OzN przestrzeni publicznej i prywatnej**

Typowe auto osobowe ma 20,2 lat, silnik w przedziale do 2 l. oraz tankowane jest benzyną {średni wiek autobusu to 22,6 lat; relatywnie niska liczba autobusów}; mocno zróżnicowana terytorialnie dostępność transportowa}.

Głównym źródłem energii produkowanym w województwie jest OZE (ok. 87%).

Zaledwie 30,6% odpadów zbieranych jest selektywnie.

Diagnoza społeczno-gospodarcza

- ❑ Bazując na danych statystycznych dotyczących **populacji kobiet**:
 - ✓ najliczniejszą grupę w województwie stanowią te w wieku **35-39 lat** (ok 56 tys.), **40-44 lata** (54 tys.), **60-64 lat** (53 tys.), **65-69 lat** (51 tys.),
 - ✓ Wg spisu powszechnego z 2021 r. **24,5% populacji kobiet posiada wyższe wykształcenie**; 18,2% średnie zawodowe. Populacja kobiet jest lepiej wykształcona niż populacja mężczyzn,
 - ✓ Najwyższą płodność odnotowano u kobiet w wieku **25-34 lata** i to ten zakres populacji w wielu przypadkach nie wraca już na rynek pracy, a jest to ta grupa wiekowa, która jako produkcyjna mobilna mogłaby wykazać się dużym zaangażowaniem zawodowym,
 - ✓ Przyrost naturalny w województwie jest ujemny*

{*wyrównanie wskaźnika zastępowalności pokoleń}

Diagnoza społeczno-gospodarcza

- ❑ Bazując na danych statystycznych dotyczących **populacji mężczyzn**, najliczniejszą grupę w województwie stanowią:
 - ✓ ci w wieku **35-39 lat** (ok 60 tys.), **40-44 lata** (56 tys.), **30-34 lata** (52 tys.), **45-49 lat** (51 tys.), **60-64 lat** (48 tys.) **25-29 lat** (46 tys.),
 - ✓ **26,9%** populacji mężczyzn ma wykształcenie zasadnicze zawodowe; **20,9%** populacji ma wykształcenie średnie zawodowe; **16,6%** wyższe
 - ✓ Zakres populacji mężczyzn w wieku produkcyjnym mobilnym jest dużo większy niż populacji kobiet,
 - ✓ Jednakże to śmiertelność populacji mężczyzn jest dużo większa {choroby układu krążenia, onkologiczne, układu oddechowego},
 - ✓ To mężczyźni najczęściej migrują poszukując zatrudnienia za granicą.

Diagnoza społeczno-gospodarcza

☐ Struktura zatrudnienia aktywnych zawodowo i poziom bezrobocia:

- ✓ **19,8%** pracuje w sektorze rolniczym,
- ✓ **31,2%** w przemyśle i budownictwie {pracownikami fizycznymi najczęściej są mężczyźni – **43,5%** pracujących we wskazanej branży, względem 18,9% kobiet},
- ✓ **16%** w usługach {w tym w dziale: zakwaterowanie i gastronomia},
- ✓ **2,3%** w sektorze finansowym

Bezrobocie rejestrowe w 2021 r. osiągnęło poziom **8,6%** {w roku 2004 r. wskaźnik ten wynosił 29,2%}. Nierównomierne rozmieszczenie terytorialne bezrobocia.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w roku 2021 to **5.126 zł** {w roku 2002 r. było to 1.948 zł}

Szybki poziom starzenia się społeczeństwa.

Diagnoza społeczno-gospodarcza

☐ Rejestr REGON w 2021 r.

✓ **140.765** podmiotów,

- z czego 101.408 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą {**494 spółdzielnie**; 9.863 spółek handlowych, w tym 801 z kapitałem zagranicznym (6 akcyjnych, 776 sp. z o.o.}. Wśród osób fizycznych przeważa: handel hurtowy i detaliczny, budownictwo i **przetwórstwo przemysłowe {7.432 podmioty}** a także **działalność profesjonalna, naukowa i techniczna {7.282 podmioty}**. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz w zakresie administrowania i usług wspierających znajdują się dopiero na 8. i 9. pozycji, a ta związana z kulturą i rozrywką na 15. pozycji. Struktura osób fizycznych względem profilu działalności nie zmieniła się znacznie od 2012 r.,
- Z czego **135.647 to mikroprzedsiębiorstwa** – 0-9 pracowników {4.073 firm małych; 938 średnich; 96 dużych do 999 pracowników; 11 dużych powyżej 1000 pracowników; sektor MSP zatrudniający poniżej 250 pracowników liczy 140.658 podmiotów},

Diagnoza społeczno-gospodarcza

☐ Rejestr REGON w 2021 r.

W 2021 r. przybyło 11.120 podmiotów,

Mimo pandemii to właśnie w 2020 r. z Regon wyrejestrowało się najmniej podmiotów – 5678,

140.765 podmiotów, z których zaledwie **62,6%** posiada stronę internetową, a **16,4%** obsługuje zamówienia poprzez sieci komputerowe; niskie nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność B+R,

Wskaźnik przeżycia przedsiębiorstw w pierwszym roku działalności wynosi 43,9%; w drugim roku działalności – 77,6%,

Zaledwie 10% firm obecnych na rynkach międzynarodowych.

Diagnoza społeczno-gospodarcza

- ❑ Baza noclegowa; domy i ośrodki kultury; baza turystyczna/wypoczynkowa
- ✓ Ok **541 podmiotów noclegowych** {w tym 110 hoteli; 55 obiektów hotelowych; 36 zespołów domków turystycznych; 15 kempingów; 14 pól biwakowych; 59 pokoi gościnnych; 61 kwater agroturystycznych oraz wiele innych}; **151 domów i ośrodków kultury** {147 publicznych, 4 prywatne; łącznie 17.289 miejsc dla widzów; łącznie 5.837 imprez zorganizowanych przez infrastrukturę publiczną, która obsłużyła ponad 1 mln osób}; **788 kół/klubów/sekcji**, w tym 68 klubów seniora/Uniwersytetów III Wieku posiadających 2.880 członków
- ✓ **Dostępność bazy noclegowej dla OzN jest znikoma** {79 obiektów ma podjazd dla OzN; 38 obiektów wyposażonych jest w drzwi rozsuwane automatycznie; 55 posiada windę; 83 miejsca parkingowe z przeznaczeniem dla OzN},
- ✓ 137 obiektów posiada salę konferencyjną {łącznie 303 sale na 24.688 miejsc}; 112 wyposażonych jest w projektor; 110 posiada nagłośnienie, a jedynie 42 obiekty wyposażone są w zestawy do wideokonferencji.

Diagnoza społeczno-gospodarcza

- ❑ Baza noclegowa; domy i ośrodki kultury; baza turystyczna/wypoczynkowa
- ✓ **23 kina** {łącznie w 2021 r. 38.882 seanse; obsłużonych 795.718 widzów}, **3 teatry** {332 przedstawienia, 34.885 widzów}, **31 muzeów** {550.497 zwiedzających}, **284 biblioteki** {tylko 154 oferuje możliwość zdalnego składania zamówień},
- ✓ **544 kluby sportowe,**
- ✓ **744 km ścieżek rowerowych,**
- ✓ **15,6 km bus pasów**
- ✓ **1 parking „parkuj i jedź”**

Część II

Rekomendacje i propozycje działań projektowych dla województwa warmińsko-mazurskiego w przestrzeni turystyka i kultura na lata 2021-2027

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Projekty związane z działalnością badawczo-rozwojową, budową centrów badawczo-rozwojowych oraz konsorcjów między firmami i uczelniami; tworzenie partnerstw, sieciowanie, wdrażanie wyników badań, itd.

Rekomendacja:

Propozycja budowy centrów badawczo-rozwojowych powinna zostać skierowana do firm dużych, zarówno tych do 999 pracowników (96 podmiotów), jak i 11 podmiotów na terenie województwa zatrudniających powyżej 1000 osób; utworzenie konsorcjum branżowego/sektorowego. Badania zamawiane, zlecane, zakup gotowych wyników badań, badania w pracach dyplomowych, wdrażanie wyników badań, itd. Jednocześnie na podstawie wypracowanej współpracy tworzenie kierunków studiów dualnych; organizacja praktyk studenckich, zawodowych, klas patronackich, itd. Wzrost wskaźnika B+R.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Projekty związane z działalnością badawczo-rozwojową, budową centrów badawczo-rozwojowych oraz konsorcjów między firmami i uczelniami; tworzenie partnerstw, sieciowanie, wdrażanie wyników badań, itd.

Rekomendacja:

Sieciowanie sektora MSP dwufazowe (135,6 tys. podmiotów). 1) Projekty przewidujące tworzenie partnerstw/klastrów branżowych. Wspólne propozycje działań badawczych, działania we współpracy z uczelniami na rzecz dostosowania zawodowego – branżowego rynku pracy województwa szczególnie na poziomie powiatów (np. iławski – węgorzewski). Wspólne wystawiennictwo na targach. Wspólne misje gospodarcze.

Badania dotyczące innowacji społecznych realizowane przez regionalne uczelnie wyższe w odniesieniu do gmin powiatu kętrzyńskiego, bartoszyckiego i braniewskiego. Opracowanie prototypów innowacji społecznych. Wdrażanie przy zaangażowaniu przedsiębiorców – partnerów – mentorów np. z powiatu iławskiego.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Projekty związane z działalnością badawczo-rozwojową, budową centrów badawczo-rozwojowych oraz konsorcjów między firmami i uczelniami; tworzenie partnerstw, sieciowanie, wdrażanie wyników badań, itd.

Rekomendacja:

Sieciowanie na poziomie gmin. Tworzenie Lokalnych Programów Rozwoju Przedsiębiorczości maksymalnie na poziomie gmin, w partnerstwie z przedsiębiorcami, uczelniami wyższymi, samorządami. Realizacja projektu pilotażowego z udziałem gmin powiatu: ławskiego, olsztyńskiego, gołdapskiego, bartoszyckiego, kętrzyńskiego, braniewskiego. Szczegółowe rozpoznanie profilu przedsiębiorców, tworzenie baz danych przedsiębiorców, tworzenie Lokalnych Organizacji Gospodarczych skupiających przedsiębiorców z gminy/powiatu jako kierunek do współpracy/inicjowania przyszłych konsorcjów badawczo-rozwojowych z uczelniami.

* Innowacje w firmach dużych i w sektorze MSP; częste problemy ze zrozumieniem pojęcia.

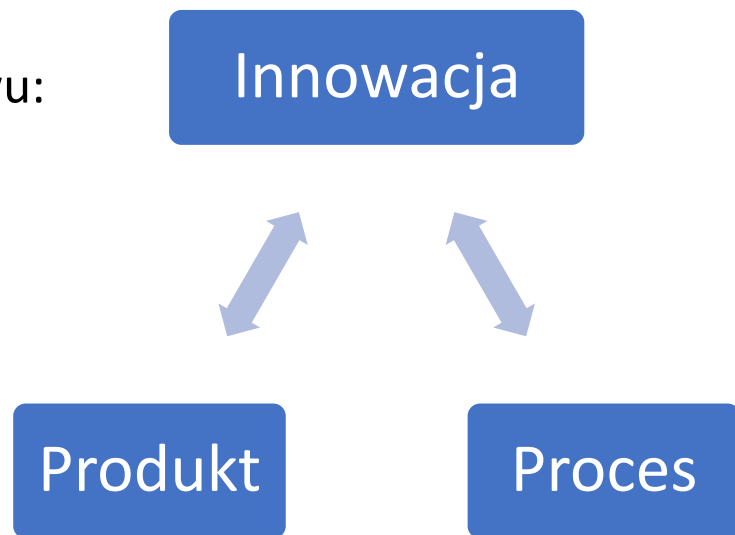
Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Wdrożenie innowacji w ramach realizowanych projektów, a więc czegoś unikatowego w formie produktu bądź procesu.

Może być to np. nowa ulepszona metoda marketingowa lub organizacyjna.

Wdrożenie innowacji pozwala przedsiębiorstwu:

- wypracować nowe rozwiązania,
- przyspieszyć proces produkcji/obsługi,
- ulepszyć, zmienić, poprawić,
- osiągnąć „wartość dodaną”.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH

Innowacja produktowa to wprowadzenie na rynek nowego lub ulepszanego produktu lub usługi, które znacznie różnią się od poprzednio oferowanych wyrobów lub usług.

Zalicza się tu **znaczące zmiany** pod względem technicznym, komponentów, materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

Musi być to innowacja przynajmniej dla przedsiębiorstwa, nie dla rynku.

Innowacji nie trzeba wytworzyć – można ją zakupić, np. od innego przedsiębiorstwa bądź instytucji/uczelni.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Innowacją produktową będzie:

Stworzenie nowego wzornictwa/designu produktów z przeznaczeniem np. na rynek turecki, dla firmy produkującej meble.

Stworzenie nowego wzornictwa dla opakowań produktów dedykowanych na rynek skandynawski, dla producenta karmy dla gołębi.

Stworzenie nowego produktu spożywczego, kosmetycznego, włókienniczego, z nowym składem; stworzenie nowego wyrobu w gospodarstwie ekologicznym, np. wegańskiego sera.

Stworzenie być może nowej barki transportowej/sprzętu wodnego uwzględniającej np. potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Zmieniony skład produktu w celu rozszerzenia jego profilu użytkowego na większą grupę konsumentów.

Nowy unikatowy produkt wypoczynkowy, np. ścieżka sensoryczna zaprojektowany w agroturystyce dla gości z niepełnosprawnością wzrokową*

* Diagnoza wykazuje znikomą dostępność obiektów turystycznych; podjazd dla Ozn to nie jest dostępność a rozwiązanie architektoniczne

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Innowacja procesowa to:

Wdrożenie nowej lub ulepszonej metody produkcji lub dostawy celem np. obniżenia kosztów wytwarzania lub dostawy; nowej lub ulepszonej metody świadczenia usług w zakresie zarówno sprzętu, jak i procedur; nowe metody organizacyjne oraz marketingowe,

Innowację procesową, podobnie jak projektową można zakupić.

Innowacją procesową może być **innowacja społeczna**.

Innowacja procesowa to również **projektowanie usług** (servis design) w odpowiedzi na szczególne zapotrzebowanie rynku, zweryfikowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę (zob. część I niniejszej prezentacji).

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI PROCESOWYCH I PRODUKTOWYCH**

Innowacją procesową będzie:

Wdrożenie technologii przyspieszającej proces produkcji, ograniczającej emisję szkodliwych odpadów, pozwalającej odzyskać energię z produkcji.

Wdrożenie nowatorskich rozwiązań odpowiadających na potrzeby społeczne, np. zaprojektowanie systemu obsługi klienta z niepełnosprawnością wzrokową i słuchową w instytucji, obiekcie, przedsiębiorstwie; np. zaprojektowanie systemu działalności gospodarstwa opiekuńczego, kierującego swoją ofertą do długotrwale bezrobotnych w zakresie zmiany podstaw i powrotu na rynek pracy.

Zaprojektowanie i wdrożenie w przedsiębiorstwie rozwiązań usprawniających proces rekrutacji celem pozyskania pracowników z niepełnosprawnością słuchu i dostosowanie pod ich potrzeby środowiska pracy. Czy też projekty realizowane np. w powiecie lidzbarskim, działdowskim czy piskim obejmujące zaprojektowanie systemu wdrażania na rynek pracy, skierowanego do populacji kobiet (zatrudnianie zamawiane, warunkowe, powiązane).

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE INNOWACJI NA RZECZ DOSTĘPNOŚCI**

Realizacja projektów inwestycyjnych i kompetencyjnych uwzględniających zasady uniwersalnego projektowania i racjonalnych usprawnień, a więc pakietu rozwiązań niezbędnych dla osób o szczególnych potrzebach (osób starszych, OzN, migrantów, itd.).

Innowacją na rzecz dostępności będzie np. tworzenie w przedsiębiorstwach i przestrzeni publicznej odpowiednich rozwiązań komunikacyjnych (tyflomapy, ścieżki kierunkowe, informacje w języku Braile'a, punkty Totupoint zintegrowane z aplikacjami na telefon, usługi tłumacza PJM {stacjonarnej i zdalnej}, opisów alternatywnych do zdjęć, itd.) oraz cyfrowych (dostępność cyfrowa stron i serwisów internetowych, systemów rejestracji, dostępność materiałów cyfrowych, nagrania informacji w PJM na stronach internetowych np. hoteli czy zakładów pracy, możliwość obsługi zdalnej klienta).

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **WDRAŻANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z CYFRYZACJĄ**

Działania inwestycyjne i naprawcze związane z wdrażaniem w przedsiębiorstwach technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz odpowiedniego poziomu cyberbezpieczeństwa.

Wdrażanie e-usług, platform usługowych, e-kultury, e-administracji, e-turystyki; e-zdrowia.

Podniesienie kompetencji cyfrowych.

Digitalizacja, dostępność baz danych, tworzenie zasobów cyfrowych, biznesowych przestrzeni cyfrowych.

Korelacja działań związanych z wdrażaniem technologii i rozwiązań cyfrowych z dostępnością cyfrową jako wartością dodaną projektu, np. poprzez tworzenie dostępnych cyfrowo sklepów internetowych wykorzystujących niezagospodarowany potencjał klienta będącego OzN wzroku.

Np. wykorzystywanie kosztów cyfrowych w projektach związanych z dofinansowaniem nowych działalności gospodarczych, np. zamiast „pieniędzy na start” – „pakiet cyfrowy na start”.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **KONKURENCYJNOŚĆ MSP I TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY**

Projekty związane z uruchamianiem nowych podmiotów gospodarczych i tworzeniem dla nich zaplecza infrastrukturalno-usługowego (m.in. tworzenie i wyposażenie terenów inwestycyjnych; infrastruktura przedsiębiorczości w parkach przemysłowych; inkubatory przedsiębiorczości). Np. uruchamianie nowych działalności w sposób kontrolowany, z wykorzystaniem doświadczenia i kontaktów aniołów biznesu oraz zaplecza IOB.

Projekty związane z odtwarzaniem historycznego krajobrazu gospodarczego regionu (przywracanie tradycyjnych produktów, usług, zawodów).

Promocja gospodarcza regionu i markowych produktów lokalnych oraz turystycznych. Tworzenie i projektowanie nowych. Konstruowanie gier turystycznych (jako np. działania zamawiane w formie innowacji).

Internacjonalizacja przedsiębiorstw i dostosowanie ich do wejścia na rynki zagraniczne; zmiany modelu biznesowego; udział w targach i misjach.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **TRANSFORMACJA PRZEMYSŁOWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ**

Inicjatywy szkoleniowe, podnoszenie kompetencji i umiejętności w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do przemysłu 4.0, zielonej gospodarki, działań innowacyjnych, inteligentnych specjalizacji, transferu wiedzy i technologii. Automatyzacja i robotyzacja procesów produkcji.

Wymiana kadr w zakresie współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji warmińsko-mazurskiego. Np. poprzez wykorzystanie wysokiego potencjału populacji kobiet z wyższym wykształceniem (24,5%);

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027;

ŚRODOWISKO, EKOINWESTYCJE, EKOINNOWACJE

Możliwość pozyskania środków finansowych w ramach opracowanych wniosków o dofinansowanie w zakresie: modernizacji energetycznej budynków, termomodernizacji, wymiany źródeł ciepła, zastosowania energooszczędnych technologii, w tym w zakresie odzyskiwania energii cieplnej z procesów przemysłowych, a także inwestycje związane z instalacją urządzeń OZE.

Rozbudowa zielonej i błękitnej infrastruktury, inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi.

Inwestycje w zbiorcze systemy odprowadzania i oczyszczania. Zapewnienie nowoczesnych systemów odbioru ścieków. Dofinansowanie niezbędnej infrastruktury wodnej.

Rozwój systemów selektywnego zbierania odpadów oraz wsparcie ich recyklingu.

Działania szkoleniowe i edukacyjne dotycząc realizacji ekoprogramów i **ekoinnowacji**.

Inwestycje w infrastrukturę do ładowania i tankowania.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **EDUKACJA I KOMPETENCJE**

Dostosowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (np. osoby z niepełnosprawnościami, matki z dziećmi); podnoszenie ich kompetencji na rynku pracy; w wielu przypadkach zagospodarowanie bardzo wysokich kompetencji, które szereg potencjalnych pracowników - będących jednocześnie OzN - już posiada. Wsparcie w zakresie wprowadzania elastycznych form zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem pracy zdalnej.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027;

EDUKACJA I KOMPETENCJE

Dostosowanie działań edukacyjnych i szkoleniowych do wymagań rynku pracy i potrzeb przedsiębiorców. Np. tworzenie lokalnych partnerstw już od momentu wprowadzania klas patronackich skorelowanych z istotnymi zakładami pracy na poziomie powiatu.

Szkolenia pracowników, wzmacnianie potencjału pracodawców. Np. zdecydowanie większa oferta szkoleń skierowana do osób już pracujących, które chciałyby podnieść swoje kwalifikacje, np. w zakresie finansowania różnego rodzaju licencji, uprawnień czy studiów podyplomowych – jako metoda na wzmacnianie regionalnego rynku pracy.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027;

EDUKACJA I KOMPETENCJE

Zwiększenie poziomu zatrudnienia i aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy (osoby długotrwale bezrobotne, kobiety, osoby 55+, opiekunowie osób zależnych, osoby młode).

Np. organizacja staży zamawianych w przedsiębiorstwach. Również: nabywanie kompetencji w zakresie zatrudniania OzN i profilowania stanowisk pracy pod konkretne grupy wykluczone. Edukacja dorosłych. Aktywizacja zawodowa migrantów. Badanie kompetencji. Narzędzia finansowe dla przedsiębiorców celem zwiększania poziomu zatrudnienia poprzez np. realizację bonów zatrudnieniowych.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; **PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNA: SPÓŁDZIELNIE, STOWARZYSZENIA, FUNDACJE, SPÓŁKI NON-PROFIT**

Niezwykle istotnym zagadnieniem jest rozwój podmiotów ekonomii społecznej, wsparcie różnych form przedsiębiorstw społecznych oraz finansowanie utworzonych w tego typu podmiotach miejsc pracy.

Przedsiębiorstwo społeczne tworzą przynajmniej 3 osoby, z których jedna cechuje to, że miała problemy z wejściem na rynek pracy (osoba wykluczona w efekcie bezdomności, niepełnosprawności intelektualnej czy długotrwałego bezrobocia, inne przyczyny).

W ramach przedsiębiorstwa społecznego można np. prowadzić przedszkole, świadczyć usługi księgowe, opiekuńcze, sprzątające, turystyczne, tworzyć ofertę kulturalną, realizować audyty w zakresie dostępności, itd.

Istotą działalności tego typu podmiotów jest inwestowanie nadwyżek finansowych w integrację społeczną i zawodową członków przedsiębiorstwa czy działania na rzecz społeczności lokalnej.

Np. tworzenie podmiotów ekonomii społecznych gospodarujących potencjał kobiet w wieku poprodukcyjnym w postaci spółdzielni gastronomicznych.

Rekomendacje działań projektowych na lata 2021-2027; TURYSTYKA I KULTURA

Wszystkie działania do tej pory omówione jako istotny czynnik związany z podniesieniem jakości i różnorodności oferty turystycznej regionu.

Ponadto: rozszerzenie wachlarza usług (service design - projektowanie usług, innowacje usługowe/procesowe, projektowanie interakcji, turystyka dostępna dla osób o szczególnych potrzebach, turystyka senioralna, turystyka kamperowa, itd.).

Działania inwestycyjne związane z digitalizacją, adaptacją obiektów zabytkowych na cele turystyczne i edukacyjne, popularyzacją dziedzictwa, tworzeniem i rozwojem tematycznych szlaków turystycznych, rozwojem szlaków aktywnej turystyki rowerowej, kajakowej, żeglarskiej.

Tworzenie innowacyjnej oferty turystycznej i kulturalnej w myśl haseł przewodnich: renowacja, konserwacja, rewaloryzacja, restauracja.

Rozwój obszarów uzdrowiskowych, jako tych o szczególnym znaczeniu.

Podsumowanie

Działania wskazane w powyższych rekomendacjach, jako możliwe do realizacji pomysły projektowe, dzięki **Funduszom europejskim dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2027** dostępne będą w formule dotacji zwrotnych (preferencyjne kredyty z korzystnym oprocentowaniem) oraz dotacji bezzwrotnych (granty, z wkładem własnym).

Należy systematycznie weryfikować harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie i dostosować się z terminami do odpowiednich konkursów organizowanych przez operatora.

Przede wszystkim należy przemyśleć zakres planowanych do realizacji inwestycji dużo wcześniej; rozłożyć działania inwestycyjne w czasie, podzielić na pewne etapy, oszacować wstępne koszty.

Dziękuję za uwagę

Dr Małgorzata Sikora-Gaca

Wydział Nauk o Polityce i Administracji

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

msikoragaca@ukw.edu.pl

www.sikora-gaca.pl

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

